

Otrdiena, 11. marts

Naftas muliņš paliek pagātnē (FOTO)

Iestājoties pavasarim, tiek atsākti darbi piesārņotās grunts attīrīšanas poligonā. Piesārņotā grunts ir iegūta Ventspils brīvdostā nebijuša projekta laikā – demontējot padomju periodā būvēto naftas muliņu.

Tikmēr naftas muliņa konstrukciju demontāža notiek pilnā gaitā. Patiesībā no paša muliņa šodien palikuši tikai tā darba daļas rievienas elementi, kuri ir jāizceļ no jūras gultnes, kā arī palīgkonstrukcijas, kas uzbūvētas demontāžas darbu laikā. Muliņa tauvošanās pāļi un lielākā daļa muliņa darba daļas betona korpusa jau demontēti. Visa piesārņotā grunts no naftas muliņa korpusa ir izcelta un nogādāta uz poligonu. Tagad pirmā naftas muliņa vietā turpina darboties tehnika – peldošais celtnis izceļ vecā muliņa rievienas elementus, savukārt ekskavators ar kausu rok grunti, ko pēc tam izved uz jūras izgāztuvi. Saskaņā ar projektu gruntij ir jābūt izceltai līdz 12 metru dziļumam, norāda projekta vadītājs Arnis Mazalis. No 4,5 metru dziļuma grunts jau ir tīra, viņš piebilst. 1. naftas muliņa demontāža sākās 2013. gada februārī. Pirms nojaukšanas darbu uzsākšanas vajadzēja uzbūvēt poligonu ar naftas produktiem piesārņotās grunts attīrīšanai, stāsta Mazalis. Tieši tādēļ šis projekts ir unikāls – līdz šim Latvijas ostās nav tikušas demontētas ar naftas produktiem piesārņotās hidrotehniskās būves. Tāpat neparasti liels ir arī izceltās grunts apjoms, kuru nepieciešams attīrīt.

Demontāžas laikā izcelti un uz poligonu izvesti apmēram 28 tūkstoši kubikmetru piesārņotās grunts. Poligons ir uzbūvēts pilsētas pašvaldības uzņēmuma *Ūdeka* bijušo attīrīšanas iekārtu dūņu laukumu vietā un ir aprīkots ar mūsdienīgām tehnoloģiskām iekārtām. Grunts attīrīšana notiek, izmantojot

skalošanas metodi ar mikrobioloģiskās tehnoloģijas pielietojumu, tomēr, ņemot vērā negatīvo gaisa temperatūru, ziemā darbi tika apturēti.

Attīrītajai gruntij tiek veikta analīze, kuras rezultāti parāda, ka vēlāk to var izmantot arī celtniecībā vai, piemēram, kalna *Lemberga hūte* pieaudzēšanā. Savukārt bijušā naftas muliņa korpusa demontētās betona konstrukcijas izmanto, lai stiprinātu Ziemeļu molu, stāsta Mazālis.

Ventspils ostā pirmais uzbūvētais naftas muliņš kalpoja teju pusgadsimtu. To projektēja un būvēja pagājušā gadsimta 50. gadu beigās un 60. gadu sākumā. Naftas muliņš ir hidrotehniska būve, kas paredzēta naftas tankkuģu pieņemšanai un naftas un naftas produktu iekraušanai tajos. Tā konstrukcijas – tērauda rievienas, kas iegremdētas gruntī jūras dibenā, nodrošinoties ar koka pāļiem un monolītu betona karkasu, kā arī virsūdens armētais betona korpuss ar tajā ierīkotiem naftas vadiem – izturēja ilgstošu agresīvās jūras vides iedarbību, tomēr pusgadsimta laikā ir nokalpojušas savu laiku un vairs nespēj konkurēt ar mūsdienu kravu pārkraušanas tehnoloģijām ostā. Naftas muliņš ir morāli novecojis un vairs neatbilst apkārtējās vides aizsardzības prasībām. Tā korpuss bija piesūcies ar naftas produktiem. 90. gadu beigās veiktie pētījumi norādīja, ka pasliktinās arī naftas muliņa konstrukciju tehniskais stāvoklis. Turklāt naftas muliņš vairs neiekļāvās ostas turpmākās attīstības stratēģijā. Līdzās tam izauga mūsdienīgs ogļu terminālis *Baltic Coal Terminal*, kura turpmākai attīstībai un otrās kārtas celtniecībai vecais naftas muliņš traucēja. Tādēļ arī pieņēma lēmumu to demontēt. Naftas muliņa demontāža notiek sarežģītos apstākļos – tā kā demontējamais objekts bija pilnībā piesārņots ar naftas produktiem, darbi ir jāveic tā, lai piesārņojums nenonāktu akvatorijā. Tādēļ daļa akvatorijas, kur notiek darbi, ir ierobežota ar aizsargbonām. Ja naftas produkti tomēr iekļūst ūdenī, palīgā steidzas Ventspils brīvostas pārvaldes naftas savācējkugi.

Demontāžas darbi notiek līdzās termināļiem *Baltic Coal Terminal* un *Ventbunkers*. Tādēļ darbi ir jāveic ļoti rūpīgi, precīzi ievērojot visas drošības tehnikas prasības un apkārtējās vides aizsardzības prasības, saka ģenerālužņēmēja – *LNK IndustriesEko* – pārstāvis projekta vadītājs Rolands Zelts. Gatavojoties demontāžas darbiem, celtniekiem vajadzēja veikt arī projektā sākotnēji neparedzētu darbu – uzbūvēt tehnoloģisko tiltu smagajai kravai, lai pasargātu no liekas slodzes zemē ieraktos naftas vadus.

1. naftas muliņš:

- **projektēja un būvēja – 1959.–1961.g.**
- **demontēšana – 2013.–2014.g.**
- **kopējais garums – 310 metri, tostarp darba daļa 197 m**

- **platums – 25 m**
- **izceltās piesārņotās grunts daudzums – 28 000 m³**
- **demontāžas pasūtītājs – Ventspils brīvostas pārvalde**
- **galvenais darbuuzņēmējs – pilnsabiedrība *LNK Industries Eko***

Tādi objekti ir sastopami reti

Rolands Zelts, *LNK Industries* Ekoprojekta vadītājs

– Jaunas infrastruktūras būvniecība Ventspils brīvostā jau ir ikdienišķa lieta. Tomēr hidrotehnisko būvju demontāža, piemēram, 1. naftas moliņa nojaukšana, ir kaut kas īpašs. Ar tādiem objektiem nesastopas katru gadu. Demontāžas darbi ir daudz sarežģītāki, nekā sākotnēji varētu šķist. Celtniecības laikā zini, ar kādiem materiāliem strādāsi, savukārt demontējot tie ir noslēpti konstrukcijās un atklājas tikai darba gaitā. Esam rūpīgi izplānojuši darbus, saskaņojot tos ar ieinteresētajām pusēm, tostarp ar līdzās esošajiem termināļiem, tāpēc nekādu problēmu līdz šim nav bijis. Kavēšanās bijusi tikai laika apstākļu dēļ – ziemā bija ierobežota peldošās tehnikas izmantošana. Visnopietnākais pārbaudījums bija saistīts ar ugunsdrošības ievērošanu, jo mēs strādājam faktiski naftas produktu termināļa *Ventbunkers* teritorijā. Mums paveicās, ka terminālī ir ugunsdzēsības tehnikas depo. Tehnika bija sagatavota, kad veicām ugunsbīstamus darbus. Marta vidū plānojam atjaunot grunts attīrīšanas darbus, bet moliņa demontāžu ceram pabeigt vasaras vidū.

Sargājam jūru no naftas produktiem

Guntis Drunka, Ventspils brīvostas pārvaldnieka vietnieks

– Agrāk visus tehnoloģiskos naftas vadus būvēja zem zemes, tādēļ to bojājumu gadījumā radās naftas produktu noplūde, ko uzreiz nemaz nevarēja atklāt. Viss 1. moliņa korpuss bija piesūcies ar naftas produktiem, gadu gaitā notiekot tādām noplūdēm. Kad pūš stiprs rietumu vējš, akvatorijā tiek sadzīts liels daudzums ūdens no jūras un ūdens līmenis ostā paaugstinās. Nereti tādos gadījumos no naftas moliņa korpusa Ventā sūcās naftas produkti. Savukārt, kad ūdens aizgāja, tas paņēma līdzīgu uz jūru arī naftas produktus. Tādēļ viens no naftas moliņa demontāžas galvenajiem mērķiem bija pasargāt ostas akvatoriju un jūru no turpmāka piesārņojuma. Demontāžas darbu laikā nav iespējams izvairīties no naftas produktu nokļūšanas ūdenī, lai gan viss darba laukums ir norobežots ar absorbējošajām un aizsargbonām. Pūšot stipram vējam, ūdens ar naftas produktiem reizēm nonāk ārpus bonām. Ventspils brīvostas pārvaldes speciālie naftas savācējuģi tādos gadījumos uzreiz reaģē un savāc naftas produktus no ūdens virsmas, tādējādi novēršot to nokļūšanu jūrā.

Gatavojamies gultnes padziļināšanai

Iļja Sokolovs, AS *Baltic Coal Terminal* valdes priekšsēdētājs

– 1. naftas moliņa nojaukšanas darbi sasniedz jau 70%. Patlaban AS *Baltic Coal Terminal* kopā ar SIA *GTL* izstrādā gultnes padziļināšanas tehnisko projektu pie ogļu moliņa 2. pietātnes. Līdz ar to jau 2015. gadā kravu varēs uzņemt divi kuģi. Februārī AS *Baltic Coal Terminal* saņēma B kategorijas piesārņojošās darbības veikšanas atļauju, ņemot vērā būvniecības divas kārtas, lai varētu pārkraut 10,5 miljonus tonnu ogļu gadā. Pērn AS *Baltic Coal Terminal* pārkrāva 4,3 miljonus tonnu ogļu. Šajā gadā iecerēts saglabāt šos apjomus. 2014. gada februārī pārkrauts lielākais kravu apjoms *Baltic Coal Terminal* vēsturē – 585 tūkstoši tonnu. Šis rādītājs tika sasniegts, pateicoties termināļa, Ventspils dzelzceļa stacijas un Ventspils brīvdostas saliedētajam darbam.